

A Pszichoterápia folyóirat „Minősbiztosítás és szupervízió” vitához hozzászólás

Fontos, hogy megjelent a Pszichoterápia folyóiratban a szupervízióról elindított vita felhívása. Ugyanakkor a vitakérdések felvetése a Magyar Szupervizorok és Szupervizor—Coachok Társasága szemléletmódját képviseli, ami megkérdőjelezhetetlennek tűnik a vitaindítók szerint. Én azzal kezdem a vitára reagálásom, hogy felvetem ezeket a szemléletmódbeli kérdéseket:

- Valóban szükség volt egy önálló szupervizor végzettséget adó szakmai képesítésre?
- Kinek a szupervíziójában kompetensek az oklevéllel rendelkező szupervizorok?
- Mi a szakmai/lélektani tartalma a szakmai személyiségfejlesztésnek - ez egyáltalán szupervízió?
- Attól, hogy valaki rendelkezik egy szupervizor oklevéllel, ez feljogosítja-e arra, hogy a saját nézőpontját tekintse az egyetlen érvényesnek és mindenki mástól azt követelje meg, hogy az általa képviselt szupervíziós koncepció szerint gondolkodjon?
- Vajon egy okleveles szupervizornak kell-e bármilyen terepkompetenciával, módszertani ismerettel rendelkeznie azon a területen, ahol szupervíziót folytat?
- A terepkompetencia és a módszertani tudás mennyire függ össze a minősbiztosítással?
- A szupervizor képzés tartalmában mennyire hordozza a különböző szupervíziós irányzatok megismertetését?

Ezek a kérdések a felvetett vita mögötti strukturális szempontok, a szupervízió mint intézmény szerepére vonatkozó szakmai/hatalmi/emberi hozzáállások lényegi kérdései. Álláspontom szerint a szupervizori tevékenység hitelességének és tekintélyének alapvető tartozéka kell legyen, hogy saját értelmezési kereteit önreflektíven, újra meg újra képes legyen felülvizsgálni, tiszteletben tartani a szakmai hagyományokat, nemzetközi szupervízió sztenderdjeit és kellő körültekintéssel, kiterjedt ismerettel rendelkezzen a különböző szupervíziókról és úgy végezze a szakmai szupervíziós munkát.

„szupervízió/ esetmegbeszélés mi számít szupervíziónak? ... szupervízió-e ha nincs szupervizori képesítése valakinek, ... ki jogosult szupervíziót tartani?

Elég problémás, ha egy Társaság ki akarja sajátítani a szupervízió fogalmának a meghatározását. Önellentmondást hordoz, ha „a szakmánkban magas fokon képzett kolléga”-tól megvonják a szakmai kompetenciát, hogy szupervíziót csináljon. Az is elég botrányos, ha egy szupervizor diplomára hivatkozva megkérdőjelezi ez a Társaság a módszerspecifikus képzésekben – hosszú gyakorlattal és minőségi szakmai munkával, egy egyesület megbecsülését kifejezően - elért kiképző/szupervizor státuszt. Honnan ez az arrogancia vagy balga együgyűség? Szerintem a szupervíziónak több fogalmi meghatározása van, különböző szakmai hagyományok alapján érvényesek egymás mellett a különböző szupervíziós meghatározások. Az pedig a módszerspecifikus egyesületek kompetenciája, hogy eldöntsék kit fogadnak el szupervizorként. A saját területeimről nyilatkozom: a szociális munkában és a művészetterápiában a diplomás szupervizorok nem kompetensek, bár jogosultak szupervíziót tartani.

„Létezik-e általános szupervízió a pszichoterápiában, vagy inkább csak módszerspecifikus van?”

Én nem is értem ezt a kérdést, bizonyára csekély (európai szupervízióra vonatkozó) tudásom miatt. Mindössze 18.000 óra szupervíziót biztosítottam eddig

módszerspecifikusan művészetterápiában és szociális munkában. Inkább kérdéseim vannak. Az általános szupervízió az a szakmai személyiségfejlesztés? Ha személyiségfejlesztés, akkor mitől szupervízió? A Társaság felcsatlakozott ahhoz a globális digitális kommunikációt meghatározó trendhez, hogy a fogalmakban káoszt teremtve, lehet saját buborékon belül érvényességet szerezni a hatalmi elgondolásainak. „Szupervíziónak számít-e a peer esetmegbeszélő csoport”

Igen, ha a peer csoportok szabályai szerint működik.

„Szükséges-e (és lehetséges-e) a szupervíziós gyakorlatot a jelenleginél erősebben szabályozni? Hogyan illeszthető a szupervízió követelménye, jellege, gyakorisága egy hazai minőségbiztosítási rendszerbe?”

Nyilvánvaló a Társaság törekvése az erős szabályozás elérésére, amelyben szeretnék kizárólagosan meghatározni a szupervízió fogalmát, tartalmát, működési kereteit. Volt már néhány politikai kurzus, amikor ilyen szabályozás, mások kizorítása, ellehetetlenítése megtörtént és akkor is működött (akár földalatti mozgalomként) is a szakmai hagyományokat és normákat tovább vivő pszichoterápia, segítő tevékenység, szupervízió. Ezzel a szemlélettel, amit a Társaság képvisel, nagyon veszélyesnek tartom egy erős szabályozás bevezetését.

Amennyiben szabályozásra kerülne a szupervízió, akkor alapvető kritériumnak kellene lenni, hogy a szupervízor terepkompetenciával, tapasztalattal, módszertani tudással rendelkezzen az adott területen és a szupervízióra vonatkozóan; hogy a különböző szupervíziós formák egymás mellett érvényesek legyenek; a szupervízió folyamatos munkamód legyen (nem időhatáros hakti); elfogadott legyen a belső és külső szupervízor alkalmazása az intézményekben; a szupervízor választást meg kellene előznie részletes tájékoztatásnak a szupervízió formáiról és ennek ismeretében választana bárki, bármelyik intézmény szupervízort; a segítő szakmákban a szupervízió normatív finanszírozását kellene elérni; a szupervízor felelősségének kellene lenni a szupervizand munkájának minőségbiztosítása.

Minden vitában izgalmas, hogy milyen kérdés nincs feltéve. Ide hozok *A Magyar Szupervízorok és Szupervízor—Coachok Társasága Preambulumából* egy fel nem tett kérdést, ami szerintem fontos. Ez a Társaság állítása: „A szupervízió nem tölthet be kontroll-funkciót, nem alkalmazható intézményen belüli, hierarchikus, kollegiális helyzetben, továbbá a szupervízor nem vállalhatja felelősséget a szupervizált munkájáért”.

Magyarországon a pszichoterápiás rezsimekben működik az angolszász országokban is elfogadott „hierarchikus”/belső, kollegiális minőségbiztosítást szolgáló szupervíziós modell (sajnos egyre kevesebb helyen). Itt az intézmény szervezeti kultúrája úgy van kialakítva, hogy napi működésmód része a terápiás/segítő munkát támogató belső szupervízió. Ebben a szervezeti kultúrában a szupervízió nem kontrollként jelenik meg, hanem a nyújtott szolgáltatás minőségbiztosításához járul hozzá azon keresztül, hogy a tapasztaltabb kolléga/szupervízor segíti és támogatja a kevesebb tapasztalattal rendelkező terapeutát/segítőt annak érdekében, hogy az intézmény a páciensek számára a legmegfelelőbb, leghatékonyabb segítséget és az adekvát (egyéni, csoport, közösségi) munkaformát tudja nyújtani. Ez a belső szupervíziós modell nem időszakos, hanem a szervezeti működésnek egy állandósult és rendszeres munkaformája. A szupervízor egy bizalomra épülő személyes szakmai figyelmet és támogatást ad a terapeutának/segítő szakembernek és felelősséget vállal a szupervizand munkájáért.

Németh László

Néhány mondat magamról. Művészetterapeuta, szociális munkás, akkreditált szociális munka szupervizor, okleveles szociális munka szupervizor vagyok. Méreimél képződtem. Tündérhegyen dolgoztam az alapítástól 20 évig. Egyik kidolgozója voltam az egyetemi szociális munkás képzésnek. Egyik alapítója és oktatója voltam az ELTE szociális munka szupervizor képzésnek. A Mentor Szociális Munka Szupervíziós Egyesület szakmapolitikai képviselője vagyok. A Magyar Művészet-és Szocioterápiás Közösségépítő Egyesület elnöke vagyok. 40 éve vezetek szupervíziót művészetterapeuták és szociális munkások számára.